

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca Famo Andreu Alcover, Plassa del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Bros.-a.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Una mala hora

I.

Diuen que tots tenim una mala hora an aquest mon; i jo, per no esser d'escampadissa, un dia també vaig tenir sa meua. Pero no cregues, lector, que aquesta mala hora me obrís ses portes de cap presó; no, va esser tot lo contrari, me va obrir ses de sa vicaria primer i després ses de l'església.

Sa meua mala hora va esser es donar una paraula, es contestar amb un sí a una pregunta que me varen fer, i aquesta paraula tan curta me va dur més coa que un mal any, me va fer mar amb un nuu d'aquells que no se desfán i me carregà una creu feixuga ferm.

Crec que ja haurás vist, lector, que sa mala hora que vaig tenir, fonc es casar-me; i va esser mala hora, per esser-me casat a disgust de ca-meua, amb una al·lota que era una *mire'm-i-no'm-tocs*, que me feu es present d'una sogra, que el dimoni només li guanyava de banyes i que era capaç de de dur a les ètiques s'homo més fetgerut.

Com de tot hi ha a la vinya de Deu, crec que n'hi haurá alguns, poc compassius, d'aquells que no han passat per s'estret que jo vaig passar, que dirán que, si antes de casar-me hagués posats es peus plans i hagués mirat lo que feia, ara no m'hauria de queixar. An aqueis tals les diré per mon descàrrec, que, quant va succeir lo que dic, era un al·lotell de devuir anys, d'aquells que, quant caminen, no toquen amb sos peus en terra. I si no tocava sa terra ¿com voleu que posás es peus plans?

Tenia també llavò es cap que me volava, i volava per dins un mon d'ilusions, i es meus uis se varen topar amb una estrella, sa mes brillant o síga amb una al·lota garrida ferm, que me va deixar enlluernat. I estant d'aquesta manera, es per demés és mirar; perque un román que no hi veu de cap bolla.

Si n'hi ha cap que diga que aqueixes raons son foradades, pot estar segur que no hu prendré per ofensa, ni tendrem un que-dir per sa senzilla raó de que pot esser que estigueu dins lo cert.

A dir ver, no és estrany que un al·lot, com era jo an aquelles hores, sense gens de mon, quedás devall es filats; perque les vaig haver de haver per una banda amb una al·lota que era una pintura, i per s'altra banda amb una sogra *espera-esser* tan llesta, que sabia el dimoni a on sa colgava. I amb uns inimics així, ¿quin és es valent que no perdiga sa batalla?

Me pareix veure-les mare i filla, quant les vaig topar per primera vegada. Sa filla era una al·lotella lo més galanxona, amb uns cabeis negres com una mora i dos rissos que es vent li feia balansetjar per davant es front, amb uns uis d'aquells tan vius que, quant se fixen, deixen ferit-l'ha un homo; amb una boca petita i uns morrets prims, rivetjats de una voreta vermeia i que, quant s'obrien, posaven a la vista dues fileres de dents tan blanques, que sa mateixa neu hauria tenguda enveja de sa seua blancor. Amb una paraula, totes ses parts des seu còs acompanyaven, de manera que podem dir que no li mancava cap til·la de

res, tenia com aquell qui diu totes ses perfeccions que estableixen a una fadrina per robar es cor d'un passarell com era jo.

Sa mare era una dona que tenia sa figura d'un bocoi; quatre cabeis clars, de color grisa, li mig-tapaven sa closca, una closca tan lluenta, que, quant es sol li tocava, la feia llambretjar; unes ceies de bona anyada feien de parbacana a uns uis petits i balladors; ses pipelles de baix estaven amollades en forma de galamó; ses galtes eren tan apexides que donaven a sa cara es vorjo d'una esfera; i tot això descansava damunt un coll massa curt i un grandió lamó. Era també jeperuda de ventresca i de baixos tan revenguts, que, quant caminava, ses popes li tambaletjaven.

Escús dir-vos que, quant les vaig veure, vaig romandre embadalit mirant sa jove, com se suposa. Ella, quant sa meua vista se va encontrar amb sa seua, va baixar ets uis i va tornar vermeia. A sa mare no li va passar per alt s'impressió que sa seua fia m'havia feta, i badà uns uis com uns salers, i va veure en mi un estornell de primera volada que, sense gaire malaveig, el porien fer acostar a sa beurada.

Aquella véia, que era una llebre corgreguda, amb més lletra menuda que un breviari i que somiava un bon partit per sa seua fila, com va veure que jo me posava a tir, va jugar 'es tot p'és tot per veure si me enganxaria. Comensà per caminar a poc poc, a cada deu passes s'aturava a conversar i fent es desintès se girava desiera adarrera per veure jo si les seguia.

Jo les anava unes quantes passes darrera, sense tenir pit per dir-los *com va la vida*, fins que a la fi, observant es demble d'elles, vaig veure que no faria calada buida. Me revest de coratge i allargant es pas, vaig fer com que passar-los davant i les vaig escometre.

Sa mare tot d'una pren la paraula amb mel a sa boca, jo fas una mica de returada; i ella, amb molt de tranc i com qui no n'és, fa mitja volta, i, com me'n tem, me trob costat per costat de sa seua fia; i no cregueu que'n caigués gens malament.

Per fer un acte de galanteria, los dic si volfen que les acompanyás, i amb molt de gust varen acceptar s'ofertment.

Seguírem llavò caminant, jo tot enfrescat, sense sebre que havia de dir an aquella al·lota; sa mare, que hu va veure, va fer la llengo, per treure'm des fanc, i sa seua fia, fent s'empeguet, conversava poc i feia sa mitja. Se coneixia que havia tenguda bona mestra.

Quant vàrem arribar a ca-seua, me feren mil ofertments; i jo, per correspondre, les vaig prometre que los faria una altra visita, i mos vàrem despedir.

Me'n vaig anar tot satisfet. Me pareixia que acabava de despertar-me d'un sòmit agradable; me trobava poc per aquella al·lota; i tan entusiasmat estava, que vaig comensar a fer castells a l'aire.

Mon pare, que mos va veure, no se va entusiasmar tant com jo; així és, que tot d'una que vaig arribar a ca-nostra, me crida i me fa un sermó ple de paternal amor, donant-me saludables consells, fent-me veure lo equivoccat que anava i es perjuís que me poria dur es festetjar tal al·lota.

Aquelles paraules varen esser per

mi una pedrada a s'òs de sa cama; me tiraven p'en-terra es castell de ses meves il·lusions i me varen caure tan avall que me vaig posar trist, res me donava gust, no feia més que pensar de quina manera-hauria de fer per que, sense temer-se'n mon pare, pogués anar an aquella casa. Les havia promès an aquelles dues reveleres que les faria una visita, i aquella promesa era per mi un deute, que tenia obligació de pagar.

Després de haver-hi pensat molt, me va venir s'idea de fer aquella visita es vespre, mirant abans d'entrar dins la casa si veia negú. S'idea me va parèixer bona; així és que, entrada de fosca, li vaig estrènyer cap allà, girant-me a darrera cada quatre passes, per veure si veia negú. Pareixia un que va a cometre nn delicte.

Me feren elles una rebuda molt afectuosa. Sa veia pren la paraula; i, perque *es veinats eren a dur oli*, va fer ella s'elogi de sa seua filla. Aquesta per modestia la faia callar, i assetsuaxí ja és partida a moure'm conversa, i jo que tot d'una com que tengués un embòs a sa gargamella, cop en sec me sent sense tal embòs, i romp a dir-li coses; i vos assegure que li vaig agontar es costat com un tot un homo.

Quant sa véia va veure que jo ja me'n sabia desfer, va callar, i noltros seguírem conversant; i de cada estona abaixàvem la veu, fins que vàrem arribar a parlar de petites. Tant me va entusiasmar sa conversa de aquella jova, que li demàn per festetjar-la. Ella me fa de resposta que hi volia pensar i parlar-ne, amb sa mare, i que, en tornar-hi, ja me diria en rudes *sí o no*.

Amb això ja s'era fet tart i mos despedírem.

Es ben cert que tot es temps que vaig esser dins aquella casa, no vaig pensar gens en lo que m'havia dit mon pare; pero encara no havia posat peu an es carrer, i ja me va venir a sa memoria es sermó que m'havia fet, i me agafà tal por, que no gosava acostarme a ca-nostra; perque me pareixia que mon pare hu sabia tot i me donaria un bon dalt-i-baix; pero me vaig enganar aquesta vegada. Mon pare no me va dir res i l'ànima me tornà an el còs.

Passa alguns temps; i jo que ja havia obtengut es *sí* d'aquella jova, tots es vespres anava a festetjar-la. Pero com fins lo que no's fa, se sab, mon pare a l'instants n'estigué enterat, i aquesta vegada ja no va esser sermó sino una renyada d'aquelles que alsen terreta; jo vaig baixar es cap i li vaig prometre que no hi tornaria pus.

Lo endemà vespre comens a sentir-me una cordeta que mestirava cap allà, cap a ca-aquella al·lota, i ja comensaren a venir-me tentacions de rompre sa promesa que havia feta. M'estic una bona estona pensa qui pensa què faria què no faria, fins que a la fi me fas trons de tot i ja som partit cap an es cau, cap a ca-aquella pollastrella.

Aquell vespre sa festejada va esser freda, no tenia conversera, anava com arugat, es remordiment d'haver faltat a nom pare, me llevava tota s'alegria, vaig comensar a estar mal-a-pler allà dins, fins que deix en porret s'al·lota i surt de la casa.

I ¿que me'n direu? Ell me trob mon pare allà just davant es portal que m'esperava com un gat se rata. Era que m'havia seguit es quest. Vaja quina cara més sarracena que s'arrabassa-

va! A mi no me'n haurien tret gota. —Hala! passe'm davant! me va dir.

Jo hi pas i ¡cap a ca-nostra! tots dos, sense dir ni mitja paraula.

Jo ja me veia sa ruixada que'm vendria damunt, i lo que'm feia més mals averanys era que mon pare no badás boca. Arribam a ca-nostra, ell tanca de part de dins, i m'agafà un lliga-beias-ses, i ja és partit a bestreure'm, pero amb tota sa forsa i sense playner-me gota. Vos, assegure que va esser un gipó d'aquells més granats; jo'm pensava tenir rompudes totes ses costelles i s'espina i ses espalles i fetes malbé totes ses popes de s'esquena, costats, anques i cuixes.

I lo més ferest va esser que, quant mon pare estigué cansat de pegar, me va dir.

—¿Que'n vols més de recapte?

—Jo trob que'm bastará bé, vaig jo dir.

I me'n vaig anar a jeure sense sopar, perque vos assegure que amb so bescuit que m'havien donat, m'era fuita sa talent, pero de tot.

I allà dins es llit me fiblava tot es talabant des meu còs que havia rebudes ses moixonfes des lliga-beias-ses, i ses raons foren a porer jeure d'esquena ni de costat. De qualsevol me posás, passava una pena feresta. I aqueix cap meu que me cloquetjava a la descosida pensant i tornant pensar de quin cap havia de fer estelles i per on me convenia prendre. Tot d'una me vengué s'idea de fogir de ca-nostra, pero llavò vaig pensar que seria pitjor, perque veiam: sense una creu ¿a on me n'havia d'anar? ¡Si jo a-les-hores no sabia guanyar-me la vida, i només era bo per lievar concert des vent!

Després de pensada bé la cosa, vaig resoldre deixar anar aquell festetjament. Pero així a les sordes no poria esser; era precis quedar-bé, perque sempre he sentit dir, que es quedar-hi no costa res.

—Me'n aniré, deia jo, a ca-s'al·lota, i li cantaré clar, que és imposible, davant s'oposició que me fa mon pare, seguir anant a ca-seua; per lo mateix, que no cont pus amb mi, i estic segur que ella, que és una al·lota de coneixement, quant veurá sa raó que me puja part-damunt es cap, donará la cosa per morta.

Tot d'una que vaig porer m'espitx a casa al·lota i amb poques paraules les vaig pintar sa meua situació.

Sentir-me sa véia i posar-se feta una fera, va esser tot u. Se va descapdel·lar contra mon pare per primera pero llavò l'emprèn contra mi, i me digué covart, homo de mitja paraula, nin de mamella i no sé quantes coses més; i acabá per dir-me que elles se porien passetjar per tot ben cara alta, sense tenir por que negú les fés venir ses colers a sa cara; que, si mon pare feia lo que feia perque tenia moltes corte-rades de terra, sa seua fia valia molt més que tota sa terra del mon.

Quant deia aquestes coses, feia sabonereta, estava vermeia com una tomàtiga, amb uns uis que li botien, i fent tals manotades, que pareixia que m'anava a pegar.

S'actitut d'aquella dona me va fer por i no vaig fogir correns perque m'aturá sa seua filla. Aquesta prengué un altre trempe molt diferent de sa mare: va tocar sa corda des sentiment, va fer es paper de víctima, es seus uis se varen banyar de llàgrimes, doná a ses paraules un to tan compassiu, que

me va xapar es cor, no hi hagué home per resistir, me va parèixer que, si la abandonava, se moriria de pena; i davant això, li vaig jurar que primer me deixaria capolar, més tost que abandonar-la.

Ja havia tirada sa capa an es bou, com solen dir; bé veia es camí d'amar-gura que hauria de córrer, es disgusts que tendria amb mon pare. Tot e-hu veia; però estava dispost a tot fora abandonar s'la; si importava anar-me'n de ca-nostra, me'n aniria ¿a on? A-on-se-vaia, faria de qualsevol ofici, per baix que fos, just que me donàs p'es pa. Havia donada paraula an aquella al·lota, i primer el cel se besaria amb la terra que jo no deixaria de cumplir sa paraula.

Sa mare, quant va veure que jo estava dispost a fer qualsevol sacrifici per sa seua filla, va mudar de cantet: me va donar coratge i acabá per dir-me que, si mon pare me tirava, ella m'ampararia.

Vaig sortir d'aquella casa amb més coratge que setze, dispost a dir a mon pare que, encara que me mal-tractàs i me fes bort, amb aquella al·lota me casaria.

Passaren alguns dies, i pareixia que m'havien donat encanteris. No sabia pensar amb altre cosa mes que amb ella, recordava sa darrera conversa que havíem tenguda, recorria una per una ses paraules que m'havia dites, i unes m'omplien de alegria i amb altres me pareixia veure una indiferencia envers de mí, i sentia dins es cor una tristor que el me deixava tan oprimit, que me feia fer un alè llarc, lo mateix que un qui li falta sa respiració; sa meua imaginació no veia més que coses tristes, i es meu capet no s'aturava de filar, vui dir, d'embuiar fil, i arribava que no sabia per on caminava ni quin cap m'anava davant.

Sa desconfiansa era s'inimic que me donava matadura seguit seguit. Quant tenia una alegría, ja pensava tot d'una en sa tristor que vendria després, i aquest pensament me feia una impressió tan fonda, que me feia posar de lo mes funest.

Això per una part i per s'altre tenia mon pare que no me mostrava es blanc d'ets uis, no mos parlàvem, me havia tirat es dogal dalt es coll i per darrera paraula me havia dit:

—Des teu pa farás sopes.

D'aquesta manera era imposible es porer viure; de tant de sofrir me fonia com una candela que ja pren es blau, en sa nit me despertava tot esglaiat. Per sortir des mal-estar, me vaig resoldre a fer estelles per una part o per s'altra.

Un vespre me'n vaig a ca-s'al·lota, agaf sa mare i li cont fil per randa tot lo que me passava, per que me digués per on jo havia de prendre.

Ella, després d'haver-me compatit molt, me va dir:

—Es teu mal es molt bo de curar.

—Mostrau com! vaig jo dir.

—Casar-vos abans de més raons, diu ella.

—¿Casar-mos? dic jo.

—Casar-vos! diu ella. I bé! ¿que te vols casar o no? Parlem clars!

—I sí, dic jo, ben cregut de que això seria sa medicina que curaria de rel es meu mal.

—Idò endavant ses atxes! me diu ella.

—Pero bè, dic jo. ¿Com m'he de casar si no tenc una creu?

—Ja en tenc jo per tu i per mí! diu ella.

—Idò bono, vaig jo dir: en ses vostres mans e-hu pos. Porem fer via en voler!

No hi importá que digués res pus; va posar tot d'una fil a la güia, me varem robar, i passat es temps que marca sa llei, mos casàrem; i allò va esser sa mala hora que vaig tenir.

Vos ho explicaré a pedres menudes

dissapte qui vé si Deu ho vol i som vius.

LAU PEL D'OR.

(Acabarà)

La princesa Aineta

(Segueix)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que, acabades ses nesses, En Bernadet va dir a la Princesa Aineta:

—Se fa precis que mos n'anem a camon pare perque només mos manquen set dies per cumplir-se s'any i es dia que mos doná per cercar dona i casar-mos-hi i presentar-le-hi per veure de quin des tres germans ha d'esser sa Corona.

—Per part meua, diu la Princesa Aineta, porem partir en voler, però primer he de fer jo sa trosselleta, i llavò hu hem de dir a mon pare i a ma mare.

S'hi presenten tots dos, i la Princesa Aineta los diu:

—En Bernadet troba que mos n'hauríem d'anar a ca-son pare perque dins set dies se cumplirà es termini d'un any i un dia per presentar-s'hi cada un des tres germans amb sa dona que serán casats, per veure an-e qui dona sa Corona. ¿Que hi troben vosses mercès?

—Que vos hi heu d'esquitjar més que depressa, digueren es vei i sa véia. I menau-vos-ne Na Passa-vents per que vos servezca en totes ses coses que se presentarán.

—Molt ben pensat! diu En Bernadet. No res idò, Aineta! a veure si fas sa trosselleta i si avisam Na Passa-vents que sa fassa seua també!

Es vei i sa véia cridan Na Passa-vents, que's presenta a l'acte tota rebenta, dient:

—¿Què mana mi senyor? què mana mi senyora!

—Que te'n has d'anar amb el Príncep Bernadet i amb la Princesa Aineta per servir-los en tot quant te manarán! li diuen es vei i se véia. Per lo mateix, ves-te'n a fer sa trosselleta, que heu de partir ara tot d'una.

—Lo que és per mí no hi estarán! diu Na Passa-vents.

I rrruuu! ja s'enfonya per allà endins; i dins es temps de dir un *pare-nostro*, rrruuu! ja torna tota rabenta, trosselleta feta, i just darrera ella la Princesa Aineta, que dona una aferrada p'es coll a sa mare i una a son pare i una a sa portalana.

Lo bo era que En Bernadet estava tot apurat perque no sabia com s'hi havien de compondre tots tres damunt es cavall. Ell adavant per menar-lo i N'Aineta a ses anques, aferrant-se p'es seu còs, anava de lo millor; però Na Passa vents ¿a on l'havien d'enflocar?

—I ¿com mos hi encastellam tots tres dalt sa bistia? diu En Bernadet.

—Això serà ben bo d'arreglar! diu la Princesa Aineta.

I ¿que fa ella? Se treu sa pell de ratolina, comensa a passar-la-se p'es cap i zas! ja la s'ha passada fins an es peus: ja tornava esser una ratolina sa cosa més xaravel·la i atxaravida que vos pogueu imaginar.

I ¿que fa Na Passa-vents? Agafa sa ratolina, la se posa dins una bosseta que mostrás sa pitxorina sa caparrina, i diu an En Bernadet:

—Senyor Altesa, així ja mos hi porem compondre dalt sa bistia.

—Prou! prou! diu En Bernadet.

Dona s'a-reveure i amb Deu siau an es sogre i a sa sogra i a sa portalana, pega bot dalt es cavall adavant i Na Passa-vents a ses anques, i ja son partits de d'allà, tant com en poria treure aquell cavallet, que vos assegur que no era gens moia ni gens paupa, perque no corria, volava.

¿Què me'n direu? Ell dius sis dies foren an aquell entreforc de tres camins, a on l'esperaven ets altres dos germans En Lau i En Sion amb ses seues dones Na Biatriu i Na Cloris, una bajana i s'altra mal-aixamussa i

alisa pitjor que un que ha venut a espera.

Com En Lau i En Sion se veren En Bernadet davant amb aquella jovensana a ses anques des cavall, tot d'una se cregueren que seria sa dona que havia trobada, i cobraren coratge perque els-e semblà que no era més garrida que Na Biatriu ni que Na Cloris.

—¡Benvingut o Bernadet! diuen ells. ¡Ja mos pensàvem que no compareixeríes!

—¿Que passa de s'any i es dia que mon pare mos doná per fer tota sa trescalamena? diu En Bernadet.

—Com a passar, diuen aquells dos, no passa; pero está ja a la crema de tot. Demá fa s'any i es dia...

Fan una mica de returada, i no pogueren estar que no li demanassen si allò era sa seua dona, Na Passa-vents.

—No, fiets! diu En Bernadet. Això és sa dama de sa meua dona que és la Princesa Aineta.

—¿La Princesa Aineta? diuen aquells dos, obrint uns uis com uns salers. ¿I d'on mos surt ara aquesta Princesa?

—D'on voleu que surta? diu En Bernadet. De ca-seua, de son pare i sa mare!

—Però ¿i a on és aquesta Princesa? que no le veim! diuen aquells dos be-reiols.

—¿Ai a on és? diu En Bernadet, tot enfascat.

I l'homo no gosá mostrar-los-ho, perque lo que ell pensava:

—¿Com no se'n han de riure massa si los ho mostr? ¿Quines fisconades no me'n duré si les present sa ratolina? Lo millor serà donar-los es vent per escampat!

Així hu va fer, i En Lau i En Sion ni ses seues dones no'n pogueren treure sentència; i els e va fer mals averanys allò de la Princesa Aineta, malda-ment no la vessen blanca ni negra.

Li estrenyen es tres germans amb sa comitiva que duien, cap a ca-son pare, cap a ca'l Rei.

E-hi arriben: En Lau i En Sion presenten cadascún sa seua dona, Na Biatriu i Na Cloris i En Bernadet no tengué altre llivell que presentar sa ratolina.

Be jurava ell i perjurava que devall aquella pell de ratolina hi havia una al·lota garridíssima i galanxoníssima; pero negú hu va creure i tothom se rigué d'ell; en feren tres dies.

I es qui en rigueren més, foren En Lau i En Sion, perque lo que ells dos deien:

—¡No és gens duptós que En Bernadet se'n haurá d'estrenyer es cap de sa Corona! ¡No hi ha vell! ¡No serà per ell! ¡serà per noltros! ¡Es una cosa que no té espina ni òs!

Qui en tengué un disgust massa gros de tot això, fonc el Rei, que estimava molt En Bernadet, i sempre havia cregut que seria es qui s'hi presentaria casat amb una al·lotella garrida, xaravel·la i llesta més que ses altres. I justament esser-s'hi presentat amb una ratolina!

—No hi ha vell, deia ell tot acongoixat: aquest fii meu Bernadet ha perdut es cervell! Se veu que no tira es seu cap! No tèn es coneixement! Si estava bé de cap ¿com se serfa atrevit a presentar-se amb sa ratolina, en lloc de presentar-se amb una dona, que era lo que jo havia mana? ¿Com hauria tenguda cara de tornar de buit i venir-se'n amb aquestes neus de que devall sa pell de sa ratolina hi haja una al·lotella, la Princesa Aineta, que diu ell, tan garrida i tan garrida? ¡Pobre Bernadet! En lloc de tornar casat amb una al·lota, es tornat boig, re-de-boig!

Aquí el Rei crida tota la Cort, i diu:

—Al·lots! Ja son tornats es meus tres fiis, com sabeu. Des major i des segón no és gens duptós que venen casats; pero tenim es derrer que s'és entregat amb una ratolina i una criada per sa ratolina, i mos diu que davall sa pell d'aquesta ratolina hi ha una al·lo-

ta sa cosa més galanxona que vos pogueu imaginar, i que és la Princesa Aineta. Jo crec que an aquest fiet meu es seny li ha trabucat; es cervell li será tornat aigo; va fuit de tot, però de tot! Ara bè, ja veure de quin cap feim estelles! Segons ses Dicles, a ses dones que's tres fiis me presentin com a dones seues pertoca fer-los dues proves: una de llestesa i s'altre de belle-sa, i sa que se'n duga la pauma de ses dues proves, aquella será sa sortada: tendrà sa Corona amb so seu homo. Per lo mateix, ja veure què feim? quin consei me donau?

Com la Cort hagué sentit tot es pla del Rei, tots aquells senyors grossos foren de parer que's complissen ses Dicles, que's fessen ses dues proves a ses dones que's tres fiis del Rei presentaven; i si En Bernadet presentava una ratolina baix de jurament de que davall sa pell d'aquella ratolina hi havia una dona. tan si era llefja com garrida, que passés per ses dues proves com ses altres, i qui tendria unglés les treuria.

El Rei trobà que havien pensat bé, i ¿que fa ell? Crida es tres fiis, i los enfloca aquesta:

—Mirau, farem ses proves que ses Dicles marquen a ses vostres dones.

—Pero si aquest ha menada una ratolina en lloc d'una dona! diu En Lau signant an En Bernadet.

—Lau, diu el Rei, no es compte teu si aquest ha menada una ratolina o un ratolí. Ten esment an es teu redol i deixa fer es mal-de-caps d'En Bernadet per ell.

—Vaja Lau! diu En Sion, no't posis allà on no't demanen.

—Bono idò, diu el Rei, sa primera prova ha d'esser sa llestesa, perque vui que s'Hereu de la Corona tenga una dona llesta, xaravel·la i garrida més que totes ses altres, com vos vaig dir a's dia que vos vaig enviar a córrer el mon.

—¿I amb-e què han de demostrar elles sa seua llestesa? Demanen En Lau, En Sion i En Bernadet.

—Que m'han de tenir broidada dins tres mesos una bandera sa cosa més bufarella que hagen vista mai uis de persones nades! diu el Rei. Sa que treurá més bé aqueixa bandera, es seu homo i ella tendrán sa Corona!

En Lau i En Sion se'n van a contar es manifest a Na Biatriu i a Na Cloris, que les vengué molt de nou que justament haguessen de broidar una bandera; i En Bernadet e-hu aná a contar a sa seua...ratolina. I lo bo va esser que la troba dins sa cambra amb Na Passa-vents, pero sense sa pell de ratolina, en so seu ser natural, tal com era la Princesa Aineta.

Poreu fer comptes En Bernadet quina alegría degué tenir, i més com les sentí a elles dues que deien:

—No hi ha que tenir por que mos guanyin! Sa bandera que noltros presentarem, si Deu ho vol, será sa més ben treta.

En Bernadet, de s'alegría que tenia de veure de beil nou sa seua dona tal qual era, ja se'n volia anar correns a menar son pare i sa mare i tota la Cort per que la vessen; pero la Princesa Aineta li diu:

—¡Per amor de Deu, Bernadet, no fasses una tal cosa! que tot e-hu esbal-dregaries! En tornar amb ells aquí dins, ja no mos hi trobaríes ni mos veuríes pus! No pots dir a negú a negú que jo aquí dins ja no som ratolina, ni tampoc pot entrar negú aquí dins per res del mon, fins que estiguen fetes ses dues proves de ses Dicles! ¡Per amor de Deu, Bernadet! ¡Ten-ho en compte i ten-hi esment, si no vols que se'n vaja tot an el dimoni!

Com En Bernadet sentí aquell ros-sinyol, romangué fret, i va dir:

—¡No tengues por, Aineta! ¡A negú diré res de tot això ni negú entrarà aquí dins més que jo fins i tant que tu digues que poren entrar ets altres.

Desde aquell moment En Bernadet se posa amb una espasa desvenjada davant es portal de sa seua cambra, ben disposat a acorar-la an es primer que provás d'entrar-hi.

Dissapte qui vé veurem, si Deu ho vol i María, com acabá això de la Princesa Aineta i d'En Bernadet.

(Seguirá)

JORDI DES RECÓ

Setmana Santa i Pasco

(Segueix)

§ 8.

Es rentar es peus a dotze pobres en memoria de lo que feu el Bon Jesús.

Aqueixa piadosa i edificant cerimonia de rentar es peus a dotze pobres en memoria d'haver-los rentats el Bon Jesús an ets Apòstols la nit de la Cena és sa primera funció que la sagrada liturgia senyala p'el Dijous Sant de-cap-vespre.

Jo primer me pansava que dins Mallorca només era a la Seu que's feia això, i sentia contar d'al'lot a un ciutadà que venia a sa nostra escola, que ell e-hi solia anar amb sa mare, i que el Bisbe mateix era es qui rentava de bon de veres es peus a dotze pobres de la Misericordia i llavò los donava cinc pessetes d'almoïna per hom.

Efectivament, és el Bisbe qui fa aquesta funció tan garrida a la Seu tal dia com avui entre les tres i les quatre des cap-vespre amb tota sa solemnidad que ses Rúbriques estableixen; pero es dotze pobres jano son de la Misericordia, sino de ses Germanetes, dotze homenets d'aquells que aqueixes santes Monges tenen i cuiden amb tant d'esment i bona amor.

Idò anava ben fuit jo en so creure que tal funció just la feien a la Seu; la fan a una partida de viles de Mallorca. Vetassí sa claricia que sobre això he poguda haver:

A Pollensa hu fan a la Parroquia: el Rt. Sr. Rector renta es peus a dotze homes pobres, que van vestits a la pollensina: en calsons amb bufes i cota, i llavò les donen una pesseta d'almoïna per hom.

A Felanitx fan sa funció a la Parroquia i an es Convent: a la Parroquia les renten a dotze homes veis i an es Convent a dotze al lots.

A Sineu, a dotze homes veis i les donen una pesseta i una lliura d'arròs per hom.

A Banyabufar, an es dotze cantadors de l'església, i llavò les donen un ciri per hom per anar a sa processó

A Porreres, a dotze homes veis, i les donen un ramell per hom i llavò ells van descalsos a sa processó des vespre i hi duen es ramell.

A St. Llorens des Cardessar, a dotze al'lots, i lo mateix fan a So'n Carrió i a So'n Servera.

A Artá, a dotze homes veis, i les donen un ramell per hom i van a sa processó des vespre amb so ramell.

A Sóller, Alcudi, Inca, Lluchmajor, Esporles i Selva, a dotze al'lotons de primera comunió.

A Vilafranca, a dotze al'lots, i les donen una pesseta per hom i un ramell.

A Campos, Santanyí i Montuiri, a dotze homes veis, i a Montuiri duen un vestit blanc de dalt-abaix i una capeta vermeia o verda.

Supòs que hu fan també a altres viles, però no m'és arribat a ses oreies.

No hi hauria d'haver església de Mallorca a on no hu fassen.

Amèn que agaf enveja a ses que no hu fan, i que aviat e-hu fassen totes.

Es per demés dir que per tot fa aques tafunció es major de l'església: Rector, Vicari en cap o Custos. Aquí está es rè de sa cosa: que sia es major de tots que don tan bon exemple com el Bon Jesús el doná an ets Apòstols i a tots ets altres que comanden dins l'Església de Deu.

§ 9.

Es centurions

Son o volen esser una imitació des soldats romans que intervengueren en la Passió i Mort del Bon Jesús; guarden sa Casa-Santa a's temps que hi ha el Santíssim, i a casi totes ses viles van a sa processó des Divenres Sant i des dia de Pasco.

¿Per que les diuen centurions? Centurió era es Major que manava cent soldats dins s'exèrcit romá. De manera que no está ben aplicat aqueix nom an es qui fan de soldats romans a ses funcions de Setmana Santa, perque soldats rasos serien es qui assotaren el Bon Jesús, es qui'l coronaren d'espines i el botxinetjaren fent-lo rei de burles i el se'n menaren an el Calvari, el crucificaren i el vel'laren fins que expirá i llavò guardaren es sepulcre. Tot lo més hi hauria qualque caporal, tot lo més hi poria haver un centurió que comandás s'estol armat. Pero es poble an aqueis que fan part des paper d'aquells, les diu centurions, sensa empatxar-se de si tal nom está ben o mal aplicat; es poble no mira tan prim.

I ¿quin és ara es vestuari des nostros centurions? Sa cosa més célebre per lo estranya i baraiada amb sa realitat històrica: p'es cap duen un elm, cabasset o morrió de llauna amb una cresta, d'on penja per darrera un manat de flocs de seda molt llargs, que semblen sa coa desfeta d'una dona. Es cabasset du una visera davant, que s'alsa i se baixa. Van en cosset de camí, més ben dit, duen una camí blanca damunt s'altra roba i una cota de malla de llauna que los defensa sa caixa des còs; i llavò uns calsons blancs amb una gonelleta vermeia que los pega fins prop des genoís; i an es peus unessendalies o espardanyes color de rosa, fermades amb vies de veta color de rosa també que les pugen fins part damunt es ventre de sa cama entrecualcades; i amb sa mà duen una llansa, que no sols fa sa fuia de llauna cap-amunt, sino que per un costat fa mitja lluna i per s'altre un tai de destrial en forma de capolador de matanes. Es caporal du per senya un escut an es bras esquerre i una bandereta a sa llansa.

Es caporal no fa guardia, just la relleva: si son quatres es centurions, sempre n'hi ha dos que guarden; si son vuit, n'hi ha quatre, i ets altres reposen dins la sacristia amb so Caporal; i cada mitja hora se relleven, d'aquesta manera: surten formats de dins la sacristia manant-los es Caporal; quant són davant sa Casa-Santa rendeixen armes amb gran solemnidad, això és, abaixen ses llanses a poc poc fins que toquen en-terra, i llavò les tornen alçar; i, alsades, es qui feien guardia se decanten, i s'hi posen es qui han rendides armes, i aquells les rendeixen després amb so Caporal i se'n van amb aquest dins la sacristia.

Es centurions no fan lo mateix ni assisteixen a ses mateixes funcions a totes ses viles. A Pollensa, si a's Dijous o Divenres Sant e-hi ha cap combrregar (Viàtic), es Centurions l'acompanyen.

A sa gent li agraden fora mida es centurions, sobre tota a s'al'lotea, que les se mira amb uns uis com uns salers.

§ 10

Processó de La Sanc

La fan a's Dijous Sant avespere, i la fan a totes ses parroquies de la Page-sia: hi van es penons i banderes de ses Obreries amb unes lllenternes alsades, de quatre, sis o vuit cares amb sos emblemes de la Passió pintats, llavò els Passos o escenes de la Passió dalt tabernacles amb figures del Bon Jesús i des botxins que'l botxinetjaven, i llavò nins vestits d'àngel i nines vestides de Doloroses i Maries i després molts d'homos amb ciris i es cle-

ro i llavò la Sanc, que la sol dur un capell amb camis i estola, embolicada La Sanc amb un vel negre, i s'Ajuntament darrera darrera, i llavò tot un diluvi de dones resa qui resa petit el Rosari o altres devocions.—No la fan per tot lo mateix an aqueixa processó; varia d'una vila a s'altre, i a bandes la fan amb una gran solemnidad, i a bandes no tant.

No és duptós que allà on la fan més grossa i més solemne és a Ciutat amb sa devotíssima figura de la Sanc que tè església propia i el St. Hospital, que primer s'anomenava General i avui Provincial, tan venerada i festejada dins tota Mallorca. Aquesta processó es llarguíssima i recorre una mala fi de carrers, i hi va tot es personal que dependeix de sa Diputació de Balears, això és, tota sa gent de ses oficines i de la Misericordia i d'ets Expòsits i sa gent de servici de l'Hospital que poren deixar. Sa Diputació hi va tota en pes, presidint el Sr. Governador Civil, i també hi va s'Ajuntament de Ciutat, i molts de Majors de tropa i centenars de caperutxes o encapiro-nats, tots amb candela o ciri o antorxa i amb qualque emblema de sa Passió del Bon Jesús, i acompanyen els Passos de la Passió just d'una figura, del Bon Jesús, això és, s'Agonia de l'Hort de Getsemani, el Bon Jesús fermat dins sa Presó, Assotat, Coronat d'Espines, Ecce-Homo, Portant la Creu, la Mare de Deu dels Dolors. Aquestes figures les duen damunt tabernacle quatre homos. Ses caperutxes duen generalment es el vestit blaven, pero n'hi ha que'l duen negre i altres morat i altres blanc i altres llavò duen una capa o mantell d'un altre color damunt.—E-hi van una partida de bandes de música, i s'aturen de tocar en passar per dins esglésies, perque passa per dins ses Monges tancades, i llavò per dins la Seu, i el Bisbe i es Canonges la veuen passar asseguts a uns bancals davant sa Casa-Santa; i la Seu casi s'umpl de gernació que hi acudeix.—Es una llàstima grossa que no vaja més ordenada aqueixa processó, perque no son tot berbes ses llibertats que's prenen molts des qui hi van, s'entén ses caperutxes ifins i tot es qui duen els Passos, que a certs punts los deixen en-terra i se'n van a sa taverna a beure; i de ses caperutxes no'n parlem. N'hi ha que fan llarc en materia de capbuetjar i d'alsar es colzo. Sa Diputació e-hi hauria de posar retgit, allà on és ella que comanda de tota aqueixa processó.—S'explicaria satisfactoriament de's permetés an es qui duen els Passos i fins i tot a ses caperutxes qualque mica de repòs, d'esplai honest a dos o tres punts, allà on es una processó que roda tant de temps, devers quatre hores, i és natural que aquella gent s'arrib a cansar qualque poc; i no hi hauria res de lleig deixar-los prendre alè desiara. Tot això estaria posat enraó; lo que no hi está gota, lo que no pot anar ni en rodes és loque's permeten certes caperutxes i portadors de Passos, perque passa la mida de lo correcte i de lo que pertoca.—An aqueixa processó es qui duen la Sanc son tres preveres, i los trien des més reforsats per lo feixuga que és sa figura i sa creu; sa figura és de tamany natural.

Hem dit que an els Passos només e-hi ha sa figura del Bon Jesús; primer no era així, sino que hi havia ses figures des jueus i botxins que donaven martiri an el Redentor divinal, i lo mateix succeïa an els Passos de totes ses altres parroquies, i casi per tot les hagueren de llevar,aaqueixes altres figures perque eren molt ferestes de cara; i es poble afectat de sátira i de fer befa d'aqueix i d'aquell altre, posava an aquelles faristes noms de persones vivents, no gaire estimades i conegudes de tothom; i mentres passava sa processó tot eren crits que se sen-

tien de gent que deia:—Jas! Vetaquí aquell! Vetaquí aquell altre! I anomenaven tals i tals persones signant an aquelles figures.

Per matar de rel aqueis actes de vertader seuvatgisme, llevaren aqueixes figures dels Passos a Ciutat i a casi totes ses viles de Mallorca, tot lo més deixant-n'hi una. A qualque vila encara les hi conserven.

¡Ja és una miseria que fins amb aqueixes coses tan santes s'hi hagin d'envitricollar ses passions de mala rel; pero així es s'homo de tots es sigles i de totes ses bandes del mon.

A diferents viles aquesta processó resulta un poc truíosa i més e-hu era altre temps amb lo de ses figures que hem dit dels Passos; i llavò que hi ha certes diferencias de vila a vila. A unes e-hi van es centurions i a altres no.

A Alaró hi van ses careputxes amb un cingol blanc per sa cinta i un rosari penjant i compartides entre ses fileres d'homos que amb ciris, que formen part de sa processó. ¿I quina diríeu que la fan ses careputxes? Idò tiren confits dins ses cases per on passen, de manera que es confits d'aqueix dia se diuen confits de careputxa.—Si ses careputxes son fadrins que festetgen, solen tirar es confits dins ca-s'al'lot; i també hi tiren es qui no son careputxes, cadascú dins casa-seua.—Duen la Sanc dos preveres, això és, una estona un i una estona s'altre, tots dos amb camis i estola.—Davant davant la Sanc i a's mig de dues careputxes va es qui a's dia del Ram feu de Bon Jesús a sa Processó des Dotze Sermons, i va vestit de lo mateix i portant la creu i es Mon-Cirineu aidant-li a portar-la darrera darrera; i dues cadenes que li rosseguen. ses careputxes les fan rossegar a fora de coses.—A casi tots es cap-de-cantons per on passa sa processó hi ha festers encesos, ben estibats d'estelles crema qui crema, deixant anar una flamarada ballugadissa i saluetera que dins sa fosca de sa nit dona un to fantástic an aquell espectacle.—Tornada i entrada a l'església sa processó, posen estesa dalt un coixí i davant l'altar major la Sanc, i tota sa gent va a ageneiar-s'hi davant a adoren.—A s'escalonada de sa Casa-Santa hi ha forats ensá i enllá per posar-hi ciris, i es de s'Ajuntament i ets altres senyors que son anats a sa processó, deixen s'antorxa dins aquells forats perque crem tota sa nit davant el Bon Jesús des Monument.

Això d'anar a sa processó de la Sanc i carregat amb sa creu es qui feu de Bon Jesús a sa processó des Dotze Sermons, no és sols a Alaró que hu fassen, sino també a Vilafranca, Santanyí, Búger, So'n Servera, So'n Carrió, Pollensa, Inca, Consell.—A Manacor, Felanitx i s'Horta va a sa processó, acompanyat de campinorats encapirorats o jueus.—A Vilafranca abans d'entrar dins l'església, quant tornen, fa tres voltes per dins sa plassa; i, en esser dalt es portal de l'església, li lleven sa creu de damunt i va de goneions fins a l'altar major i adora besant la Sanc, i acaba la funció.

A Santanyí van an aqueixa processó set Doloroses amb un cor de relleu damunt es pit i travessat amb una espasa en memoria de lo que'l bon vell Simeón profetisá a la Mare de Deu quant presentà el Minyonet Jesús an el Temple.

A Sineu crida molt s'atenció En Faveta, un jueu d'un Pas que atupa el Bon Jesús caigut en-terra; En Faveta té sa boca badada; i ets al'lots e-hi van i li afiquen una bajoca de favera dins sa boca; i la hi barata per una de més grossa es qui en troba cap de més grossa. D'aquí vé dir-li En Faveta.

A Manacor, Pollensa, Petra i altres viles, per allà on passa sa processó,

totes ses cases posen llums a ses finestres d'abaix i an es portal: es qui tenen llumeneres, les posen a sa finestra, i un canelobre a cada banda; a cases just e-hi ha dos canelobres o llumetes; i, si no hi ha finestra baixa, posen es llums dins la casa dalt una taula o dalt sa caixa si no tenen taula. —A Pollensa posen ademés a s'entrada de la casa, això a ses cases principals, una taula amb tovaies blanques i dedalt una creu, a's dijous amb un vel blanc, a's Divenres amb un vel negre, i tota enrevoltada de llumeneres, quinques i qualque canelobre. —A Lloseta, St. Juan i Binisalem fan lo mateix; pero en lloc d'una creu, e-hi posen un *Ecce-Homo* i a diferents cases un fester defora encès. —A So'n Servera ses cases riques posen llumeneres a sa finestra o dins la casa; pero es pobres e-hu engirgolen per un altre estil: entravessen an es portal una canya, i hi pengen es llums d'eneruies que hi ha a la casa, encesos, amb un ble a cada cornaló d'encruia. I no vos poreu figurar es bo que fan aquells llums amb tots es blens encesos! —A Búger també son ben enginyosos per posar llums per allà on l'ia de passar sa processó des Dijous i des Divenres Sant: p'es mig de la vila posen grans-d'ordi amb encruies d'un brec aficades a ses barres des gra-d'ordi; i per ses foranes fan unes creus de canya amb bolls de reina an es caps, i afiquen aquelles creus a ses encletxes de sa paret, i peguen foc an aquella reina, que pren de lo millor i fa una claror deliciosa i sobre tot deixa anar una oloreta de reina que embalsama. Mirau si hu son de s'ui des vent aqueis bujarrons!

A Pollensa es qui duen tabernacle, posen un ramell an es seu cornaló; i, si son fadrins i festetgen, s'al-lota les fa es ramell.

A Petra aqueixa processó vé a esser sa processó des Sants-Cristos, porque hi duen es tres o quatre grossos de la Parroquia, es de l'esglesia des Convent que hi havia es Frares Franciscans i llavò es de sa capella de sa *Casa de la Vila*.

A on resulta devotíssima sa processó de la *Sanc* és a Inca. L'obrin ses banderes i penons de totes ses Obrieres a's mig de dues fileres d'homos llargarudes de tot, vestits de negre, capell en mà i resa qui resa fort el Rosari; i es *Maiol* que va davant, fent dur orde a tothom, especialment an ets al-lots, fent-los passar el Rosari, malavetjant que ensà i enllà hi haja homos que *diguen davant* i s'al-lotea *darrera*. Ses banderes caporals son dues que mostren pintats es *Misteris de la Passió* i que les duen Retgidors de s'Ajuntament. Llavò vé dalt un tabernacle que duen quatre homos, el Bon Jesús en Agonia dins l'Hort de Getsemani, i segueix el Clero i la Creu Parroquial i llavò sa piadosa i veneranda figura de la *Sanc*, que's venera a *Ca-ses Monges*, an es convent de St. Bartomeu. *Darrera la Sanc* va la Mare de Deu de los Dolors i darrera ella ses *Tres Maries*, això és, tres fadrinetes vestides de dol, representant aquelles dones que nomien *Maria*, deixebles fidelíssimes del Bon Jesús i que mai abandonaren la Mare de Deu tot es temps de la Passió i Mort de son Fill divinal. —*Darrera ses Tres Maries* va s'Ajuntament, tot endolat i llavò aixams i més aixams de dones que no acaben mai, resa petit que resa petit el Rosari, fent una bronidissa i un saluet de lo més alt de punt. —A la *Casa de la Vila* hi ha unes *mengales* o *bengales*, una especie de *vares de Bal'le*, primetxoles, altes i afuades, que acaben amb una capirota o capellet, contrapassant s'alsada d'un homo: n'hi ha una per cada Retgidor, com emblema d'Autoritat; pero no les duen es Retgidors a sa processó. Altre temps cada Retgidor deixava sa seua an es parent de més prop i aqueis les

duien a sa processó, com una cosa honorífica. —Aquesta processó surt de la Parroquia i va a visitar totes ses esglesies d'Inca, i per tot allà on passa, ses cases tenen ses portes tancades en senyal de dol i ni per portals ni finestres ni travesses de carrers veuen guaitar ni badocar negú, i és porque tothom va a sa processó, en lloc de just veure-la passar, Així s'hauria de fer a totes ses processons, que no son per veure-les passar, sino per anar-hi. —Acabada sa processó, es qui per una cosa o altra no hi han pogut assistir, fan estols i estols, un darrera s'altre i cap a visitar *Cases-Santes*, comensant i acabant per la Parroquia; i segueixen aqueix orde tan escrupolosament, que si n'hi ha que fan marrades o dresserres, están en duptes si haurán guanyats es *perdons* (indulgencies). I gran part de la nit fan això estols i estols de gent, lo qual demostra es graus de pietat que fa Inca i s'amor que serva a ses bones tradicions. ¡Que dur idò fins a's dia del Judici Final. Amèn!

A Pollensa, entrada sa processó, hi ha homos que per promesa o per devoció puguen fins a *s'Oratori del Calvari* per aquelles escalonades tan llargarudes, vestits de *Bon Jesús* des dia del Ram i carregats amb sa creu.

A moltes de viles, i a Manacor sobre tot, abans i després de sa processó estols d'homos i estols de dones fan sa mateixa carrera que sa processó resant el Rosari o altres devocios o fent els *Passos*. A Sòller i a Alaró fan molt els *Passos*. —A moltes de viles després de sa processó fan *s'Hora Santa*.

Sobre tot, seria un mai acabar si haguésem de retreure totes ses formes que pren sa pietat i sa devoció des feels an es diferents pobles de Mallorca per fer la cort i rendir homenatge an el Redemptor de ses nostres ànimes aquesta nit de Dijous Sant. Me sembla que amb lo que hem dit ja n'hi haurá com per devall aigo.

Besequit

Dues denúncies contra s'Obrier Balear

Mos conta dissapte es paperot socialista que es Ministeri Fiscal ha formulades dues denúncies contra ell, això és, contra s'article que publicá dia 28 de mars baix des nom *Moral Jesuít* i contra un altre de 18 d'abril titulat *Sueño fatal*. No sabem quines coses d'aqueis dos articles han mogut es Ministeri Fiscal a formular aqueixes dues denúncies; lo que sí sabem que a tant a un com a s'altre hi ha materia més que suficient per aplicar la llei an es mesquinet que los va escriure. Un i altre article els haguérem de refutar dament LA AURORA aqueixes setmanes darrerres per ses moltes de barbaritats que contenien. Es de dia 28 de mars tracta es Rts. Pares Jesuïtes que hi ha a Mallorca de *forajidos* (*bandetjats*, malfactors que fugen de s'acció de sa Justicia que los persegueix p'es crims que han comesos). Ara bé ¿què farien D. Llorens Bisbal, director de s'*Obrier Balear*, i D. Bernat Galmés, redactor des mateix paperot i autor de dits articles, segons mos diu es mateix paperot; què farien aqueis senyors si qualsevol en lletres de mol-lo los tractés de *forajidos*? ¿Què dirien si llavò aqueix qualsevol invocás sa *llibertat de pensament* per insultar-los de tal manera; com ells ara l'invoquen per defensar-se de tals denúncies? ¿Què té que veure sa *llibertat de pensament* que sa llei admet, amb aquesta manera tan seuvatge d'atacar s'honra i sa respectabilitat de ses persones? No, això no és estat mai llibertat llegal, sino llibertinatge i abus intolerable.

Comprenem que aqueis senyors o *companys* socialistes no siguen devots

des jesuïtes i que la duguen d'ells. Amb això no mos hi aficariem si els combatessen amb armes lícites i nobles. Pero això d'anar-los a tractar de *forajidos* sense cap motiu conegut, no pot anar ni en rodes dins qualsevol nació civilisada. Perque veiam: ¿a on han comès cap crim es Rts Pares Jesuïtes que hi ha actualment a Mallorca? a on los persegueix cap Tribunal per res dolent que hagen fet? ¿De quin Tribunal fugen que los persegueix? I si no hi ha res d'això ¿per que aqueix *company* Bernat Galmés s'ha d'encamellar dalt ses columnes de *S'Obrieretxo Balear* i los ha de tractar de *forajidos*? ¿Que faria ell si le hi tractaven a ell? ¿E-hu permetria ni hu consentiria?

No sabem si és per això que es Ministeri Fiscal ha denunciat s'article des *company* Galmés. Lo que sí sabem que amb això de dir *forajidos* an ets Rts. Pares Jesuïtes de Mallorca hi ha materia que sobra per una querella criminal contra tal *escrigador*.

Aquest *company* Galmés, per lo que hem lletgit d'ell dament es paperot socialista, se veu que té sa llengua molt falaguera i es carabassot ben buit de suc de cervell, pero ben ple de mentides i calumnies contra l'Esglesia i tot lo que fa olor de Deu i de Relligió; i, en amollar a s'aixeta, es ferest es roi que se treu de brutorota i llatzeria contra es catòlics i tot lo que's catòlics estimam i respectam. Deu li do coneixement! Amèn.

I posam punt final demanant a Deu que il·lumin es Tribunal que instruix i ha de sentenciar sa causa des paperot socialista per que li fassa estricta justicia i li don lo que se té guanyat. Si no ha faltat, que l'absolguen! Si ha faltat, que l'inglin segons safalta que hi haja. ¡Qui l'ha feta, que la pac! ¡Rasadora igual per tothom, sia blanc, sia negre, si virat!

¡Aquest Patronat del P. Vives!

S'*Obrieretxo Balear* surt dissapte passat fent flamada contra es *Patronat* del P. Vives, inventant-se mil faules i guitzeries per desacreditar-lo i decantar-ne ets abers que hi acudeixen, fogint des xibius socialistes. Es una senya infal·lable de que tal Patronat és cosa bona això de que es merda-caners d'En Barrufet com som ets *escrigadoretxos* de tal paperot no's treguen paraula bona contra tal institució. Això només ja demostra que és cosa de Deu i que fa molt de bé. Es que es socialistes se temen de ses perdes que les venen des Patronat, i que la gent fuig d'ells i se'n va an es Patronat; i naturalment això els-e cau ben avall, i están més cremats que una espartenya. I ¿que els-e farem an aqueis tarambanes de socialistetxos? ¿Tenen rabia? ¿Que afiquen es carabassot dins s'aufabia! ¿Tenen malici? ¿Que vagen a l'Ofici! i per ventura sentirán qualque sermó que els-e convertesca. ¡Amèn que succeís així! ¡Amèn!

¿I tan malament ná?

P'es Congrèsparlam que's socialistes feren o havien de fer a Lluchmajor es diumenge darrer d'abril, anunciant amb grans estufornos a tot Mallorca per part de s'*Obrieretxo Balear*. Idò bé, tal paperot no'n diu res dissapte ni s'altre dissapte. De manera que no sabem si's va fer o no. Noltros suposam que sí que'l degueren fer, pero que degué anar tal qual xerro merro, i que davant tal fracàs resoldrien no parlar-ne ni en bé ni en mal. Es socialistes son així: un grapat de xètxeres, pela-canyes i farsants que Deu se'n apiat! Amèn!

¡Mala llana té es porc, que tot son serres!

Això mos surt de sa boca davant s'espectacle que acaba d'ofèrir França en ses darrerres eleccions legislatives o de diputats a Corts, que han donat

es triunf an es radicals endimoniats, que no volen En Briand ni En Poincaré per reaccionaris, clericals i venuts an es Vaticà. ¡Han triunfat es més inemics de sa Relligió! Diferents vegades hem dit que dins sa política francesa se notava una mica de reacció an so sentit d'afluixar qualque poc en sa guerra contra l'Esglesia, en so sentit de respectar una mica més ses coses religioeses. Aquesta reacció la representen En Poincaré, President de sa República, i En Briand, es polític de més talla i de més empena que hi ha França. I també hem dit varies vegades que es seus contraris, es radicals d'En Clémenceau i d'En Combes, per desautorisar-los devant es populatge, los acusaven de clericals i de venuts an es Vaticà. Ells per desvanèixer tals inculpacions, han fetes declaracions anti-clericals i a favor de s'ensensenyansa laica; i amb això han perdudes ses simpaties que sa gent d'orde comensava a sentir per ells, i en camvi ets anti-clericals, es radicals, no els han creguts i han seguit combatent-los a foc i a sanc; i els han bolcals en ses darrerres eleccions. De manera que es radicals, furiosos ateus, que perderen sa batalla en sa elecció de President de sa República, ara l'han guanyada en ses eleccions de Diputats a Corts; i es tristement cèlebre Caillaux, s'inimic mortal d'Espanya i de l'Esglesia, l'embolica de tan mala manera en lo de s'assassinat que sa seua revelera va cometre cuantra es Director de *Le Figaio* i que per això hagué de sortir de Ministre, ha tenguda una elecció esplèndida i ha trets més diputats amics seus que En Briand.

Així está França, com més va, més afonada dins sa masoneria i sa guerra a Deu. I ¿qui hu dupta que hi ha molts de milenars de catòlics ben ferferents? Pero no s'entenen ni saben quin cap les va davant, han perduda fa temps sa búixola i sa carta de navegar; i per això los juguen a la pilota i en fan pica de porc es missatges d'En Barrufet que hi duen la balla i que serán ben mals de destronar: ¡Que Deu hi alsí la mà en ses coses de França! Amèn!

Secció local

Diumenge passat an es Convent de Frares Dominics se inaugurá *La Milia Angélica* de Sant Tgmás d'Aquino. E-hi acudí gran gentada. Posaren sa medalla a un centenar d'al·lots. Després e-hi hagué processó i es novells congregants cantaren un himne molt polit. A's vespre dins sa gran sala de sa Congregació hi hagué vistes, cinematograf y fonograf. S'al·lotea quedá molt contenta i entusiasmada.

A sa mateixa iglesia hi haurá demá festa de St. Isidro, llaurador.

Dissapte passat feren a la Parroquia amb tota solemnidad sa Primera Comunió d'al·lots i al·lotes: ells joren 192, i elles 162, tots vestits com a comtes i marquesos. ¡Ja hi anaven ben peus alts i gojosos aquella al·lotea. ¡Que el Bon Jesús haja pres possessori d'aquelles ànimes tan tenres! ¡Enhorabona ben coral a tots ells i a totes elles.

Es mateix dissapte va fer una mica de ruixat que diuen si va entrar quatre dits, pero aviat torná estar aclarit, desgraciadament, deixant ple d'augunia tothom.

La gent ja es partida a arreballar faves i xitxeros. Es cosa que fa plorera es veure que casi negú confía de cuir sa llevor.

A Ca'n Tous hi ha pigota: la dugueren de Ciutat; acordonaren la casa dimars.

Ses mel·les se son aclarides una cosa feresta. Sa major part sols han tretes quatre o cinc fuietes a cada ui, i tristes encara que están; fa plorera.

Un se'n escarrufa i se'n aborriona sols de pensar que ha de succeír amb sos abres si no mos fa prest una bona saó.